

რვენიბური

Handwritten signature in red ink

რამე-რუმი

ფიქრნი დ შენიშენანი

პატარა კაცისა

Handwritten notes and a circled signature in red ink

„ხშირად ერთი და იგივე საგანი ზოგისათვის
სატირელია, ზოგისათვის-კი სსსაცილო.“

ილია ჭავჭავაძე („კაცია აღამიანი?/“)

თ ბ ი ლ ი ს ი

სტამბა გრ. ჩარკვიანისა | Тип. Гр. Чарквиани

ლიტოგრ. კ. მესხიევისა | Литогр. К. Месхиева

1894

Дозволено цензурою Тифлисъ, 30 Апрелья 1894 г

[Handwritten signature in purple ink]

წინასიტყვაობა.

44585

თავად-პირველად მკითხველი, უეტკველია, ნება უნებლიედ გაიფიქრებს: — ვინ არის ეს

პატარა კაცი „რამე-რუმეს“ დამწერი, რატომ ნამდვილი სახელი არ არის ატორის და სსკა და სსკაო...

ამისთანავე კითხვებს, თქმა არ უნდა, ჩემი წიგნაკი არ ასცაღლებს და მიტომ ისევე ისა სჯობიან, რომ ამ თავითვე გამოგარკვეო ჩემი ვინაობა

მე, როგორც ზედ წიგნაკზე წარწერე, სრულებით პატარა კაცი ვარ და, მასთანადე, მრავალთათვის მე პირადად სრულებით უცნობი ვარ და უცნობი სახელიც მაქვს, ასე რომ ჩემს ფსევდონიმს და ნამდვილ სახელს არც კი მაქვს დიდი განსხვავება. — ორსავე შემთხვევაში მკითხველთათვის მე სრულებით უცნობი დაგჩნდება; ასე წარმოდგინეთ, ისიც კი შეეფიქრება, ვაი თუ ჩემი ნამდვილი სახელი ფსევდონიმად მიიღონ-მოქაი.

ამის გარდა ფსევდონიმი იმიტომ ვარჩევ ჩემს ნამდვილ სახელს, რომ მკითხველთა შორის ინტერესი აღმძრავ და ამით უფრო ძალე მიმდრწია ჩემი საგნისათვის, ესე იგი, თავიდან ბოლომდე განმეხარებინა მკითხველთათვის „რამე-რუმეს“ შინაარსი...

აღმინის ბუნება რომ ვიცი, თითქმის დარწმუნებული ვარ, რომ მრავალი გულთა მხილავი მკითხველი უმჯაყურად ჩაიცინებს და ცბიურად იტყვის: — ვიცი, შიგლითა, ვინცა ბრძანდება... კარვად მესმის რად გამოსულხარ პატარა კაცის სახელით... იქნება დიდი გაცრია იყო... და სსკა თათს ერთმანეთზე უცნაურს ფიქრს და აზრს გაიტარებს გულში. მეუბნება ჩემს წიგნაკს და თავიდან ბოლომდე კი გადიკითხავს, ატების რამე გულ მისაფხინი ვიხარო.

მერე კი მინდა სწორედ. რად უფრო ბევრი მკითხველი ეუფლებს ჩემს წიგნაკს, მით უფრო უმჯობესია ჩემთვის — ვერ ერთი რომ მრავალი გამგონე და მსმენელი შეეფიქრება და მეორე ისა, რომ მილიონებს შეეფიქრება და გავმდიდრდება ბევრი წიგნაკების გასაღებით.

ამ რიგად აშკარა უნდა იყოს ყველა გულთა მხილავი მკითხველთათვის, რომ პატარა კაცი ის ფსევდონიმი, ჩემთვის, უწინარეს ყოვლისა, უფრო სერსი და სა-

შვალეხაა როტილდისაგითი გადიდრებისა და იმავე დრო-ჩემი აზრის და შესუდულობის გამოთქმისა ზოგიერთი ჩვენებური რამე-რუმეზე, ვიდრე სსკა რამ დაფარული მი-რეზი, რასაც, უეტკველია, ბევრი უსჯად დამწამებენ.

ნამდვილი ჩემი სახელი რომ მომეწერა, იქნება ერთი წიგნის მუტი არ გაფიდეფეფა და, მასთანადე, ისეთივე ღაბობ-ღატაკი დაგჩნებოდა, როგორც დღეს ვარ და სსკა-ლისა და დიდების მოხვედრა კი იქნება მარტო სიზმარში ბენასა.

პატარა კაცი ვარ და მინდა დიდი კაცი ვაქნდე, აი ეს არის ჩემი ფსევდონიმის მიზნა.

მაგრამ ამსაც დაგებენ, ნურავინ ნუ შესცდება და ნუ გაიტარებს გულში, ვითომ მე ვეშობოდე ჩემი აზრის პირდაპირ გამოთქმის ვისიმე ან რისამე შესახებ.

მიში, ლხრობა და რურეს უკან მამცობა ჩემი ხელაბა არ არის... მუშტებს ჯობში რადი ვაძლავ. ვიხრ მე ცოტათი მაინც მიცნობს, ეს თვისება და სასიათი ჩემის ბუნებისა კარვად იცის.

სიფრმოდანვე თან მაქვს შესრდილი და შესისხლსორცინანებული მართლის თქმა, თუნდაც მოურადებელი, რა თქმა უნდა, ისე როგორც მე მესმის და ჩემი მოკლე ჭკუა და გონება სჭრის.

ჩემის პატარა კაცობის საგნად და სიცოცხლის ბედნიერებად მუდმივ ქვეყნის სამსახური მიმჩნდა, რა თქმა უნდა, ჩემი შესაფერი, პატარა სამსახური, რადგან დიდისათვის არც უნარი მაქვს და ვერც ხელი მიმარკვება.

დღეს თუ ფსევდონიმი ამოკეთვარე, ეს იმით კი არ მომდის, რომ ვისიმე ან რისამე მეშინოვარს, მართლის თქმა მერიდებოდავს, ყვლობის გამოქვეყნება მეგრძალბოდავს... სულაც არა!

როგორც ზემოთ ვსთქვი ჩემი ფსევდონიმი მხოლოდ ერთი იმ საშუალებათა და სერხთავანია, რომლითაც ბევრი სასაღვარდად უცნობი მწერალნი ცდილობენ შეითხველ საზოგადოებას ინტერესი აღუძრან, წავითხვის საღვარდელი აუშალონ და მით ჯერჯერნი ვურადლებს მარტო-ვისინ საზოგადოებას ქვეყნის დარდას და ვარამისათვის.

პატარა კაცი.

P. S. საიდუმლოდ და ყურში ჩურჩულთ შემიძლიან ვაუწყო მკითხველებს რომ ეს წიგნაკი პირველი და უკანასკნელი არ იქმნება თუ ღმერთმა ცოტა მაინც მაცოცხლდა, დრო გამომუშებით მივარვდი ჩვენს საზოგადოებას თითო-ორჯოდა ამისთანა წიგნაკს.

ზატარა კაცის ფილოსოფია ცხოვრებაზედ.

საზოგადო ცხოვრებას, კარგად რომ დაკვირდეთ, ზღვას მოკვებუნებს, — ხან მიჩუბებული-მიწუნა-რებულია, ხან ოდნავ ირყევა, ხან კიდევ ლეკვს და უზარმაზარნი ტალღანი და ზვირთნი მრისხნად და შეუ-ზოკრად ჭკორამენ ზედ ნაპირებსედ და ბრახ-მოტყულისი ისევ უკან მიესწრათიან, რომ სელ-ახლად შეუტონ შეუ-დრკელ სმელებს, სანამ დრო და უამი არ დასძვიდებს, არ მიაჩუბებს...

ცხოვრებაშიაც კერძა.

შეუძლებელია ცხოვრება მუდამ ერთ გვარად, ერთ ზომით ვადოდეს თავისს განსაკუთრებულ გზას.

ჩემს და წყნარს ცხოვრებას ხან-და-ხან მოსდევს შოთოთი, შეუზოკარი ბრძოლა და უფრო სშირად დომ-სახლივით არეუ-დაჩუბა...

ესეთი აღმა-დაღმა, ტალღასებური რხევა და ქანა-ობა წესია საზოგადო ცხოვრებისა.

ხან-და-ხან გვ შოთოთი და შეტაკება უფრო და უ-დგილო არ არის თვით საზოგადოებისთვის; ზოგჯერ კიდევ სასარგებლოა.

არა მთავრისშიც დასთა ბრძოლა უფრო მეტს მეტადინებებს, სინცოვეებს, შეცდილებას და მხნობას იწვევს სოღმე საზოგადოებაში.

სშირად ამ გვარ ბრძოლაში, — რომელსაც საგნად ქვეყნის სიკეთე აქვს, — მონაწილეობას ღებულობენ არა მარტო წინა კაცნი და მეტაურნი ორივე დასისა, არამედ მთელი ვრებული საზოგადოებისა იბრძვის დიდდან მო-ყოლებული ზატარამდე.

ესრე ყოფილა ყოველ დროს და ყველგან, სადაც ახალი და ძველი თაობა არის, სადაც კარგს უმჯობესი არ დაელებას, სადაც ორი გზა იბრუნება ერთის სურვილის განსასრულელებლად, სადაც მალაღი გრძობა ტრიალებს და კეთილი აზრი იღვეის საქვეყნო კეთილ-დღეობისათვის.

ხან ერთნი და ხან მეორენი, ხან ძველნი და ხან ახალნი, ხან სწორნი და ხან მართალნი განაგებენ საერთო საქმეს, საქვეყნო ბედ-იღბალს, და ამ გამკვებლობისათვის გამართული არის სოღმე მწარე ბრძოლა, ხან სასტიკი და უღმებელი, ხან მართებული და ხან უმართებელი — არ საკადრისი, არ შესაწენარი.

საქმე ის არის, თუ ვის რა სერხი, რა ღონე, რა საშუალება მოსწონს, რა უფრო ესამოტუნება მის ზნე-ობრივ და გონებრივ მოთხოვნილებას...

არა აქვს საზღვარი, არა აქვს დასასრული გონებითი ბრძოლას, სულელო წადილს და მისწრაფებს.

მაგრამ სშირად, როცა საზოგადოებას გულ წყნარად და დამკვიდრებით თავის საქმე და მოკვება სისრულეში მიჰყავს, როცა თვითუფლი კერძოთ და ყველანი საერთოდ საზოგადო ჭანს ეწვეიან, როცა საზოგადოების საუკეთესო ძალა და ღონე, ჭკუა და გონება, ნიჭი და უნარი ერთობლივ მსოლოდ იმასა ცდილობენ, რომ თავი ერთად მოიყარონ, შეერთდნენ და გამდიდრდნენ, რათა ერთად შეარსებულენ — რაც კი მათში საუკეთესო და თვალ სა-ჩინოა — უფრო ძალე და ბუნითად შეეძლოთ გაკავთა კვლი-ანის და ღვარძლიანის გზისა საქვეყნო ბედინერებისათვის; სშირად ამისთანა დროს საზოგადოებას გამოეუტყუება რამე უბედურება, მომეტებულია შინაური და სულ ერ-თანად ამღება და აიფუტება სოღმე დიდის ხნით, შრო-მით და ტანჯვით რიგე დაწებული და დაყენებული საქმე...

კარგია კიდევ, თუ საზოგადო საქმეს ყუანს გულ-მართალნი და მსნე ჭიარისუფლები, რომელთაც შეუძლიანთ დატყნებ უბედურების მოკვება, თორემ, წინააღმდეგ შემთხვევაში, საზოგადო ინტერესი და მომენებული სა-ქმე სულ მიჩინა-ფესიანად დაიხრება სოღმე.

ამისთანა უბედურების დროს გამარჯვებულნი ან-გრევენ და ლეწამენ უოკვლისფერს, რაც კი მათ მოწინა-აღმდეგეთ დიდის ხნის შრომით და ტანჯვით აუგიათ და მ ნანგრე-ნაღვესე ახალის რსმე, თავისებურის ამენე-ბას ღამობენ...

ამ სასტიკ შეტაკებაში, — სადაც გაშმაგებით იბრძ-ვიან ერთის მხრით აღტაცებული სიმართლე და მეორეს მხრით თავს გასული უგუნურება, ბავშური გულწრფე-ლობა და გამოქნილი სიმდაბლე, ზატარაობა და აკუნე-ობა, უხვარობა და მოჭრამეობა, სიწმინდე და გასწინ-ლობა, სანუგეშო მანც ის არის, რომ სიბოროტეს და სიკვეს ძალე ეღება სოღმე ბოლო...

ესეთი განკერძობა საზოგადოებაში, ესეთი შენ-მე-ობა, ვათამ და ზარტობის სასულით მონათლულია, ჩემის აზრით არა ჩვეულებრივი და ბუნებრივი, არა გან-ნიერი მოკვება ცხოვრებაში; მეტადრე ზატარა ქვეყნის და ერის ცხოვრებაში.

მაგრამ არის კიდევ ამსე უფრო უარესი, უფრო მდაბლი ღირსების და თვისების ზარტობა და განკერძო-ბა, სსკა უფრო მდაბლის აზრით და სურვილით გა-მოწვეული ბრძოლა, სსკა გრძობით და სსკა მადით წარ-მოშობილი განხეთქილება საზოგადოებაში...

არის თუ არა ჩვენში ზარტიობისათვის მართებული ნიადაგი?

საქართველო დასაბამითვე ყოფილა უბედურების მოკლანი.

სან გაშმაგებული ბტური სწეწდა და ჰგლეჯდა მას ნაწილ-ნაწილად, სან თავს გასულნი, უწმინდურნი „შინა ყმინნი“ ომის უთხრდნენ და ჰბენდნენ მას.

ეს, მარტლაც და, სოცარი იღბალი იუერიისა თუთრ ზოლისაჲთ გარს შემოკლებული აქეს ჩვენს წარსულ ცხოვრებას, ჩვენი მდიდარი ისტორიის ყველა სანას.

განსაკუთრებით საგულდისმთა უკანასკნელი გარემოება, ესე იგი, შინაური ურიგობა და უწესობა, შინაური განსუქილება და უკუდმართობა, ყოვლად უგუნური და გალღბული ბრძოლა ურთიერთს შორის...

ეს სენი, ეს ჭირი იმ დროიდან მოყოლებული დღე-განდღამე სულ თანა გტრებს. გერ იქნა, გერ განიკურნა საქართველო შინაური ურიგობისაგან!

დღესაც, — როდესაც ყოველი ჩვენი ძალა და ღონე, როდესაც ყოველი მარტლის ტემი და გულის ძეგრა ჩვენი მიმართულ უნდა იყოს ქვეყნისა და ერის საკეთილდღეოთ, რომ კვლავ ჩვენი სრულიად არ წადირეცნოს ქვეყნის სხუნებაში, — ჩვენ სამარცხეინოს, ყოვლად უგუნურს, ყოვლად შეუწინარებლის და ყოვლად უმართებულა შურს და მტრობას მივცემივართ.

ბრძოლის დროშა ადგიმართავს ურთიერთს შორის მამა ჭ შვილებთა, მამა და ძეგობრებთა წინააღმდეგ

„გარტი რამ გტორდეს-გეიკეიდეს, „ავი რა სავიიველია!...“

რა გვაქვს ჩვენ სდალა, გასყოფი, საჩხუბო და საზარტიო?

სრულებით არაფერი! ერთი იოტის ოდენაც არა გვაბდა-ა საზარტიო, პირიქით მრავალი და ბუერხედ ბუერი საზიარო ჭ საერთო ვალი გვაწევს, როგორც წარსულის აგრეთვე მომავალს წინაშე.

ან იქნება ზოლიტიკური ან ეკონომიური, ან ორივე ერთად, ზოლიტიკურ-ეკონომიური ვითსებები გვაშორებს ერთმანერთს? ეს სომ დაუკვირებელია ტკუათყოფილი კაცი-საგან!

ან იქნება ჩვენ შორის არაან იმისთანანი, რომელთაც სხვა და სხვა საზოგადო იდეალი, სხვა და სხვა საგანი და მიზანი აქვს სამშობლოს სასიკეთოდ? ეს სომ დიდ სიტრუე და ფენ-მოკლე ტყუილია!

ან იქნება იდეალის ჭ საერთო ნატურის მისაღწევად ორი გზა გვიდევს წინ ჭ მათს არჩევას ჭ უშირატესობაზე მოგვდის შუღლი და ჩხუბი? ესეც სომ მოკლანი-

და; ამის თქმა სომ ტორადაც არ გამოდგება!

ჩვენისთანა ზატარა სელსს და ისიც აწინდელ ყოფაში სად მოკვება ორი გზა? ერთიც გვიმსდებდა!

გან იმ ყოფაში ვართ რომ სსვა და სსვა საზოგადო იდეალი, ლტოლვა და წადილი გვიდუღდეს გულსა და გონებაში? განა ჩვენში ადგილი აქვს ორს ზოგრა-მას, ორს მოწინააღმდეგე ბანაკს?

დროთა ბრუნვისა გამო ზურ-ზურობით ჩვენ უნდა გვეჩნდეს და გვაქვს იდეც მარტო ერთი იდეალი, მსოლად ერთი საზიარო, საერთო წადილი!

ჩვენი ზოლიტიკურ-ეკონომიური სკეითისის ზასუხი მსოლად ერთია!

მას სად არის მიწეზი ჩვენის შოგოთისა, შუღლისა, განდგომისა, მტრობისა და ზარტიობისა?!

განა შესაძლებელია ვინმე ვაიფიქროს, თუ არ დაბრძაკებულმა და დაურუებულმა, თუ არ გონება შერყეულმა, რომ ჩვენში მართებულია ნიადაგი ჰქონდეს იმ ვერო-პიელ ზარტიობას, რომელსაც მართლა, — ჭ, ზრდასა ჭ განვითარებაში შეჭყავს საზოგადოება!...

განა შესაძლებელია ჩვენში ვიგები და ტორები, რესპუბლიკანები და დემოკრატები, სტარო-ჩესები და მლადო-ჩესები და სხვი და სსვა?

ყველა ამთ ცხოვრებაც, წესწეობილებაც, სასელმწიფო გამკებლობაც, კულტურა, ნიადაგი ჭ ჰვაც გი სელს უწეობს სსვა ჭ სსვა საზოგადო იდეალებიისა, ლტოლვილებითა, ზოგრაძებისა ჭ ზარტიობისათვის..

მათი ზარტიობა ბრძოლას ვარგისა უმჯობესთან, გონების ტკუასთან, ბედნიერებისა კეთილ დღეობასთან; იმათი ბრძოლა ზარტიობისა შეცილება ერთმანერთთან უფრო მეტის და საყოველთაო სიკეთისა და ბედნიერობის დასამყარებლად არა თუ მარტო თავის ძევიდროთა შორის, არამედ სსვა ქვეყანასა და სელსთა შორის.

მათი მწარე ბრძოლის საწყო წმინდაა და სვეტავია, მათი სასტიკი შეტაკების დასხვები დიადი სიყვარულია და მოქალაქობრივი გმირობა; მათი გამარჯვება სსვისი უბედურობა არ არის, მათი დამარცხება მტრის დამცირება როდია.

მათი ზარტიობა და ბრძოლა თვით ცხოვრების ერთი საუკეთესო სუქათია.

მე, ზატარა კაცს, მესმის როცა რესპუბლიკანული დენერალი გარბისონის მავიერ დემოკრატია ადოკატო კლიკუნდია ქვეყნის მეთაურად არჩეული; მესმის, როცა დიდათ ჰკვიანს და ზარტიობის მამულის შვილს მარგინს სელსბურის, სვობნის ნათლით შემოსილი, დიდებული და სოკანი ზარტიობა მოსურია ვილიამ გლადსტონი;

მესმის ატრუიკი, რაც დამსახურებულს და გონება ფსიქულს სტარო-ჩეხების მეთაურს რიგებს ამარცხებენ სამშობლოს უფლებათა გასაღებლად ჭახუკი მლადო-ჩეხები გრეგორი ჭეკოტი.

ეს ყველაფერი მესმის და ვატყავს ვნემ იმით ბრძოლას, იმით შარტიობას, იმით აგიტაციას.

სალოა არ მესმის და არ გამოგება ჩვენებური შარტიობა, რომელსაც არავითარი საზოგადო მიხეცი, არავითარი მართებული სახეობა, არავითარი ნადაგი არა აქვს!..

არა თუ ჩვენში, არამედ რუსეთშიაც ვი ნატამალიც არა სჩანს ეკრძეულ შარტიობისა.

უნდა შევიგნოთ ერთსეულ ჭეკოტი, რომ ჯერჯერობით ჩვენი ცხოვრება და გატეობა მოკლებულია მართებულ საშარტიო ნადაგს...

მსარგული გამოსრილ ძვალს რომ გადავიკრის ესოში და წორილფეხობა—ძაღვები კბილების კრატუნით და ღრებით რომ ზედ მიესევინს გამოსრილ ძვალს—ეს შარტიობა ვი არა, თავს ლაფის დასმის და შირუტეობა!!...

რატომ დაიბადა ჩვენში შარტია? მისი მშობლები და ნათესავები.

მე აქ ისტორიის წიგნს ვი არ მოყვები, და რომ მინდოდეს ვიდევ—ვერ მოვასერებ, რადგან უფლები ისტორიისათვის სავი უცილობელი ხანის საჭირი და ჩვენს შარტიას ვი, ლუთისით, ჯერ-ჯერობით შირველი ხანის არ დაუძთავრება.

თუმცა ამასაც ვიტყვი, რომ სრულებით საჭირი არ არის ადამიანი, თუნდაც ჩემისთანა შარტი არც, მანც ჭე მანც წინასწარმეტყველი იყო, რომ თუ ზედ მიწეგნით არა, ცოტათი მანც ჯერჯერობით გაითვალისწინოს ახლო მამაკალი ჩვენის ახლად შობილის შარტიასა, ასწონ-დასწონის უფლები მისი უცილობელი შედეგი და მისალოდნელი ნაყოფი და მით თავისი მართებული და უტყუარი დასკვნა დაადგინოს; ამ რიგად შეიძლება ისტორიის დაწვრილი და კრიტიკაც ჩვენ შარტიობაზე, მაგრამ მე სულაც არ მანდა წინ გადასწორი იმის, რაც უჩემ წინასწარმეტყველობიდან მოხდება. მე მხოლოდ აწინდელზე მსურს ვისაუბრო.

ის შარტიობა, რომელიც დღეს ჩვენში ყველა კეთილ სინიდიხიერ კაცს აწუხებს და მწარედ აფიქრებს, სულ ცხნა წელიწადიც არ იქნება რაც, ჩვენდა საუბედურად, იშვა საქართველოში კორტონის ორსავე მისარეს—იმერეთ-ამერეთს.

მისი შარტიობისი მშობლები იყენენ. . მაგრამ რა საჭირია მათი დასახელება! განა ისედაც არ იცის დღეს მთელმა საქართველომ ვინცა ბძანდებიან ის დალოცვილები?

გარდა ამისა, გამოკეტვები ჭეკოტი, მე აზრათაც არა მქვს ვისმე შირადად შევესო. ღმერთმა დამიფაროს ასეთ უღირს საქციელისაგან!

შირადადა და შენ-მეობა ისე მათთვის დამილოცნია, ვინც მაგში ,,სულზე უტებეს სიმამრებსა“ ჭეკოტენ და ცხოვრების ფარსმლად მიანხნათ...

ჭეკო—ღ შარტიობამ ჩვენში დიდი ხანია თავი იჩინა. რა თქმა უნდა, რეგორც ზემოდაც მოვისსენიე, რაკი ჩვენში შარტიობას მართებული გზა და ადგილი არა ჭეკონდა, ამიტომ უმართებულა და შარტიანი ნადაგზედ მოიკვდა იგები და იმ დღიდან მოყოლებული დღეკანდღემდე ერთი ნაბიჯიც არ აუსწავია ამ შარტიანი გზიდან.

მართლაც და, ისტორიის უცილობელი რიგად არავინ დამწამოს, საჭირად მიანხნია ალენიშნო, რომ თავი და თავი მიხეცი ჩვენის შარტიობისა იყო და არის ვიდევ შირადადა.

მაგრამ, უკანდა, იქნება ეს სიტყვა ბერს არ ექსმნიეოს, ამიტომ ისე ჩვენებურის მდაბიო კილოთი ვიტყვი. შარტიობის მიხეცი, ბერი რომ არ გაუჭანურო, საუცხოოდ გამოასატება ჩვენებურის ბრძნულის ანდა-ზით:

„ფლოვი ვის უღვას და იშტა ვისა აქესო“

ჭეკო—და, სწორედ, ფლავი განლდით შარტიობის მიხეცი. ფლავი შენ ვიდგას და იშტიან ვი მე მქვსო!..

რა თქმა უნდა, ეს ისეთი მაგარი სახეობა, რომ არა თუ შარტიობას, არამედ მგლობასაც ვი დაჭბადებდა ჩვენში და ესეც განლავთ ვიდევ...

ამ რიგად ფლავის გამო კორტონის ორსავე მისარეს ასტყუდა ბრძოლა, ჩხუბი, ჭანან-წვეტა, აგიტაცია (იგულისხმეთ ჭეკოტიანობა) მომსრუბის შოვნა (იგულისხმეთ შესეიდა) და სხვა მრავალი არ საკადრისი და არ შარტიონისი მოქმედება.

და მე რისთვის მოხდა ამდენი უკადრისობა?

ფლავისთვის!!

აი ასეთი საქმე ვი მოასდინა ჩვენში ფლავის იშტიანის და ან რა გასაკვირველია?

იმ დღეს ,,ივერიაში“ ფელეტონი იყო Plebs-ის საჭმელებზე ჭეკოტიანობაზე ჭე, სწორედ გითხრათ, ატორმა ბერი სიმართლე გამოსტყვა. სამხარეული—საკუჭნის დიდი სოციალური მნიშვნელობა აქვს.

ფლავი, თუ არ ვცდები და თუ პატრიარქი ბ. ნ. ნ. ურბ-
ნელიც დაგვემოწმება, რადგან მის სიტყვას დიდი ავტო-
რიტეტი აქვს ამ კვარ სკანდინავიაში, საქართველოში შემო-
ღებული უნდა იყოს სათათრეთიდან და ყველამ სომ კარ-
გად უწეის, რომ თათრებს ჩვენთვის სიკეთე არის დროს
არა ნდომებიათ და სსკა მრავალი ყიზილბაშობასთან
ფლავის ქამასაც დაგვიჩვიოს.

აქედან ის გამოდის, (უგაცრავად ვი ვარ მკითხვე-
ლებთან ამისთანა, ცოტა არ იყოს, კბუღელი ისტორი-
ული ნასკუპისათვის) რომ ფლავის იშტაის ყიზილბაშობის
გავლენის ნაშთია და მიტომაც სულაც არ მივირის, რომ
ფლავის იშტაის მექანეთა ამ ყამად ისეთი დღე დააყენეს ჩვენს
საზოგადოებას, რომ არც ერთი ახსნება და აწიოკება
თათრების მიერ ჩვენის ქვეყნისა არ შეედრება იმას, რაც
დღეს ჩვენ თავს დაგვატყდა.

ძველ დროში, მტრების შემოსევის დიდი წიანი
მოჭქონდა ხოლმე, მაგრამ არც ერთხელ არ დაგვიანებუ-
ლვართ ისე, როგორც ესაა

დღეს ერთი საწილი ჩვენის საზოგადოებისა — ჩვენს
სისხლ-სარცნი — მეტად დასნეულებულია... საზოგადოებ-
ნელ-ნელა იხრწნება და ირყენება სულ იმ ფლავის იშტაის
გამოცობით...

ბევრნი ჩვენთანაა იშტად ემდურებიან ბანკს, რა თქმა უნ-
და, ურიგო მოკვლეობა, და გაიძინა: ბანკმა უელი გამოგე-
ჭრათ, მამულემა გავიყიდათ. იქნება ეს გამოწარებული ჩი-
ვილი და გოდება ერთი მხრით მართალიც იყოს და ბან-
კმა ბევრს ურიგო მოკვლეობს მართლა დიდი წიანიც მის
ცა; მაგრამ ბანკის მძაბულები ნურც იმას დაივიწყებენ,
რომ ვალში გაყიდული მამული, გამოიდველის ბრალი ვი
არ არის, არამედ თვით მოკვლესი. ბანკი რომ არა ყო-
ფილაყო, მაშინ სულ ერთია, ერთ-ერთი გარეშე გარე
გაჭვიდდა მამულს... დროს თვალს: გაგანუღღეთ და ჩვენს
უსერიობაში სსკებს არა ვსდებდეთ ბრალსა. ბანკი ხეი-
რანი მოკვლეს ხელს უწყობს, ხოლო უსერიოს აკოტ-
რებს. ესეთია ყოველი ვალის ბუნება და სასიათა.

არა, ბანკმა თუ წიანი მისცა საზოგადოებას, იმით
ვი არა, რომ უშირო მოკვლეს მამული გამოცვალა სელა-
დან. ჩემის აზრით ბანკმა იმით აწიანა და აწიო ჩვენს
საზოგადოებას, რომ მისის მეხსებით ჩვენში დღეს ისე
თმა სენმა და ჭირმა იჩინა თავი, რომელათაც რადენად
დღემდე ქონებრივ უზარალბობართ, ათას გზით ამასვე
მომეტყულებად დაგვაწიანებს მომავალში წნეობრივ...

აი ეს არის სატირული და საყალბო! აი ამას უნ-
და მიექცეს ჯიროკანი ყურადღება. ქონებრივ დაღუპული
კაცი თუ საზოგადოება წელის გამართვას ყოველთვის

შესძლებს, ხოლო წნეობრივ დაღუპული ქონებასაც ჭკარ-
გავს და თვითონაც წყალწებებულია.

ჩვენი ასლად შობილი შარტია კორტონის ორსავე
მხარეს მხოლოდ ჩვენს დასაღუპავად მოქმედობს.

ეს რომ ლიტონი სიტყვა არ არის, ამისი თავლება
ის, დიასაც, სასიანარულო მოკვლენა, რომ საქართველოს
ემიერ-ემირეთის სასლგანდობამ უკრგი შეაქცია წიხლით
ვითომ და ქვეყნის დამსსხელ შარტას, ხოლო ყველა
საზოგადოებას საქმის გულშემოტვიკვრება და საუკეთესო ში-
რება შორიდან უვლან ამ შარტას, ვით გადამდებ სენს
და მოარულსა.

ან რა თანაგრძობას ვხედავთ განკათარებულ საზო-
გადოებაში ის შარტა, რომელმაც დევისად გაიხდა:
„ფლავი ვის უდგას და იშტა ვისა აქვსო“

მაინც მძობლები და სათესავეები ამ შარტაის კორ-
ტონის აქეთ თუ იქეთმხარეს ბევრად ჭკვანან ერთმანეთს.
განსსკვება მხოლოდ ის არის, რომ ამერეთში ისე იქცე-
ვან, ვით ამერეთის სასათის შემკვნილებად, ესე იგი,
შარდაშარ და მოურადებლად; ამერეთში ვი ამერის გზას
დაადკენ, ესე იგი, ჩუქმუდად, ნელ ნელა და მალეყად ..

სათქამის, თეწი თავიდგან აუროლდებო, და მართლაც
ავტრეც არის.. რა სწინა ზოგოერთი თეწების თავი ჭყარს
და შინავს კორტონის ორსავე მხარეს. ..

სახსიათო თვისებანი ახალ შარტისა

როგორც ზემოთ ესთქვით, ასლანდელ შარტის ანებმა
ვითომ და ინტელიგენტურის განწინებით დაუყოვნებლივ
აღმართეს დროში ინტელაგენციისავე წინააღმდეგ კორ-
ტონის ორსავე მხარეს უნდა განიზრახეს ჩვენი საზო-
გადოების საუკეთესო წარმომადგენელთა გაქვლა, რათა
უფრო თავისუფლად დაპატრონებოდნ მათის სახატრელ
საზოგადო ფლავს.

მაგრამ რაე ნიადავს მოკვლებული იყენს საბრ-
ძოლველად, ამიტომ მაქმართეს იმ სერსს, რომლის წი-
ნააღმდეგ არავითარი იარაღი არა სჭრას, ესე იგი. დაიწ-
ყეს უკველგარა უცნაურთ და უმისგისი ჭორო და ცი-
ლას წამება, მალაფ ფარდებანი ფარხებით რასარყისა და
ათასი სსკა და სსკა ქსელი და სრეები, რომლებსაც
პატრონი და წმინდა კაცი ასლაც არ მიკვარება ხოლმე.

მაგრამ შეიკნე და მცოდნე საწილმა ჩვენის საზო-
გადოებისამ სამართლიანად იუცსოკა და იუკადრისა მათთან
საქმის დაჭერა და რაცა ჩვენებურ შარტიხანებმა ამითან ვერა
გააწეეს რა, მაშინ მაქმართეს იმ წირს საზოგადოებისას,
სადაც ჭოროს დიდი ბაზარი აქვს და სადაც სიტყვების
რას-რეხი გონების ღიარებათ და ჭკუთი მიანათ...

ცოდნის შუქს მოკლებული და გაუნათლებელი ხალხი მალე დაიყოლიეს და სადაც ჭკობი არ გადიოდა იქ უოკელ გუარ სსკა და სსკა სიკეთათა დაზიანებით მოინადირეს „მშიერთა და მწუერვალებათა“ გული ღ გონება.

ამ რიგად შეერთებულმა ღ შეგოწიწებულმა ბრბომ სასტიკი ომი გამოუცხადა იმათ, ვინც დღემდე ჰატიოსნურის შრომით და უხეზარო სიყვარულით ემსახურებოდნენ ჩვენებურ საშვილასშვილო საქმეებს.

საქართველო დაიღუპება! მიწა და წყალი სულიდან გატევილებს!! ბნეობა გაკოტრდებინა! სკოლები დაიკოტრდებინა!! და სსკა ღ სსკაო, გაიძისიან ჩვენებური ჰარტიონები, თუ დროულად თავს არ გამოკვირებთ და ქვეყნის მტრებს და ორგულებს არ ჩაქოლავთო და ჩვენ არ ვიკისრებთ გამეკლებობას და მართკლებობასო!...

სკოლა იტყოდენ და დაგვისასსკლებდენ ამ მით-მიერ ქვეყნის მტრებდა და ორგულებათ წოდებულებს, რა ორგულობა, რა მტრობა მიუძღვით საქართველოს წინაშე, იქნება მაშინ ჩვენც გატევილია თვალები და მართლაც მსარი მიტევიც საქართველოს დასსსაში. ვინ არის ცის ქვეშეთი ისეთი მსინჯვი, რომელიც, როცა სამშობლოს გასაჭირი რამ დადგება, უგუ იქნეს ღ მტრებს მიეკედლოს?...

მაგრამ საქმეც ეკ არის, რომ ჩვენც ერთი იმ შევირალა ღ „იყოფილა“ ორატორთაგანი სმა მადლა ვერ იტყვიან იმს, რასაც ლახრულად ჩუხსულებენ სოლმე აქა იქ ღამ ღამობით ..

ამ სწორად ეს მითქმა,— მოთქმა და ჭკობიანობა სრული თავგება იმისა რომ ჩვენს ჰარტიონებს მალე ღ ძრვილ ჩქარა ჩაქანებს იმ უთესკრულში, რომელსაც ღქვიან ყოველივე კეთილის ღ ჰატიოსნურის უარყოფა.

ჩემის აზრით, ამამა ჩვენს საზოგადოების ბედნიერება და ჩვენებური ჰარტიონის ხელ-მოკლება.

ვინ არ იცის, რომ საზოგადოად ადამიანი, და მეტადრე უხსნათო კაცი, ყმაწვილობიდან იხენს მრავალგუარ გულ-ჩვილობას და სულიერ საწმინდეს, ყმაწვილობიდანვე კტანება ყოველივე კეთილს და ჰატიოსნის; ამიტომ სშირად, როცა ჩვენ ადამიანზე ღ მის აკვარგობაზე სჯა გააქნის სოლმე, ვიგონებთ მის წარსულს და ბუარს მის აწინდელს ნაკლს ვაბათილებთ მისკვე წარსულის მოგონებით, ხანდახან ვი აწმყოს სულად არ ვსკდავთ წარსულის ბურუსში,

სოლო მის შემდეგ, როცა კაცი ცსკვრებაში გამოკრევა და დრო და ყამი თავის მსგულლობაში გამოცდილების დაღს დაქდეს, როცა შესაფერო წლოვანობა ადამიანისა თავის ცოდნით, მკვლავითობით ღ გამოცდილობით, ცსკვრებისაგან არ საცანებო რასმე თსკულობს, არა-

მედ ხელ ჩასყრელს და რეალურს რასმე; როცა ასალგაწდობის და სიჭახუვის მიშენიერ ოცნებას და აღტანებას თან მოსდევს სიფხილე, დაბახილობა ღ სიღინჯუ, მაშინ ზოგი, ღ იქნება ბეკრიც, ხელ ხელა იშორებს ზურგიდან იმ ოცნების ბარგს, რომლის შიდაგა ოდესმე კვრე ესალისებოდა ღ ესლა ვი მეტის მეტი მძიმე ტვირთად მახნია... ზოგი კიდევ, რომლისათვის სიყმაწვილეს არავითარი ხელმოსაჭკედი ნყოფი არ მოუტანია, სშირად ისე გაგულისდება ხოლმე თავის წარსულზე, მეტადრე თუ ამ წარსულში „შეცდომებიც“ ბეკრიც ასლავს, რომ მომეტე-ბულად დაცინვით და სიძულვილით აგონებს არა თუ მარტო თავის წარსულ ტვებლ ოცნებას, არამედ ყველას იმსაც, რაც ვი ამ ყმაწვილობას აგონებს...

ასეთია ზოგიერთა კაცის გუნება და ბუნება და როცა სსენებულ შირთაგან შესდგება რომელიმე გუნდი, რომელიც სასკლად ჰარტიონს იწოდებს, ადვილი წარმოსადგენია რა თვისების და ხსნათის იქნება სსენებული ბრბო.

ამისთანა ჯურის კაცებს არავიერ სჯურათ ამ ქვეყნდა, გარდა თავის თავისა; იმთავის ყოველივე ამაოა, რ ვი მათ არ შეესება ღ შირადი სარკებლობას არ უქადის...

საკვირველიც არ არის. არამც თუ საზოგადოებასთან არა აქვთ რა საერთო, არამედ თავის წარსულთანაც ვი გაწყმტილი აქვთ ყოველივე გაწმირი, ყოველივე დამოკიდებულება, თითქოს ყმაწვილობას შეჭყურადეს ჰატიოსნება და ხანში შესულს არამზადობა შეენადეს.

ეგეთი ვაუბატონები განკლილ კზს, როგორც თვისას აგრეთვე სსკებისას მედიდურის ზიხლით უცქვირან! მითომაც არ მიკვირს დღევანდელი ჩვენი ჰარტიონებისაგან ესეთი მედიდური და შირსკეული სსენება იმ შირთა და საქმეთა, რომელთაც წინააღმდეგ იბრძვიან შირადი სარკებლობისათვის.

ამ ჯურის მეთაურებს, უეჭველია, თავის შესაფერო ბზბოცა ღქვავთ სნით ღ გონებით.

ვინ არ იცის, რომ ყველას ზნეობა დაცემული ადამიანი იქა ღგომბობს თავს ვაყოფელად ღ თავისუფლად, სადაც მის უვარგობას და აკვანობას ნაკლებ ხელაქნ, ან ყურადღებას არ აქტევენ.

ბეკრიც რამ სახსნათო თვისება ღ სხე სჭირთ ჩვენს ჰარტიონებს და რომელი ერთი მოსთვალეს კაცმა. მე მსოლოდ ის მიკვირს, რომ ისინი თავიანთ თავს ინტელიგენტისა უწოდებენ და იმავე დროს არც ერთი ნაბიჯი, არც ერთი სიტყვა, არც ერთი ქტევა არ შემომხსენია მათთვის ისეთი, რომელსაც შირთუთხელი კაცი ინტელიგენტურს დაარქმევდეს. არა თუ ინტელიგენტური არა ეტყობათ-რა, შირ იქით ზოგჯერ ისე ვიფიქრობ, რომ სადა

ჭკუასთან მწერალები არიან, რადგან სშირად შირად სარ-
სარგებლობასაც ღალატობენ, რომლისთვისაც კი არას ზო-
გამენ. ეჭვი არ არის რომ ყოველივე ეკ სისულელით და
სიმტკნარით მოსდით.

**არაინ თუ არა ნამდვილი ინტელიგენტები ესლანდელ
ზარტიაში?**

ჩემი: აზრით ნამდვილ ინტელიგენტისათვის საჭი-
როა ერთი რამ გარემოება, ერთი რამ თვისება.

ეს სასასათო თვისება ინტელიგენტისა არც ჭკვა-
შია, არც სწავლა-განათლებაში და არც ცოდნაში. ცო-
ტა ზოროდანი მომისდება საუბრის დაწყება.

ინტელიგენტია არის ერთობილი ძალა და მასსა-
დაბე ინტელიგენტისათვის თავდა შირველად საჭიროა
ძრავლობა, ესე იგი, დიდი რაოდენობა.

თუ რომელსამე ქვეყნისა ანუ ეროვნობის ხსენებუ-
ლი ინტელიგენტების ძრავლობა იმ ზომამდე მიაღწეის,
რომ ზედ-გაგონის და მოქმედება შეეძლება საზოგადო
საქმეებზედ, — მაშინ იტყვიან სოფლე, რომ ამ და ამ
ქვეყანას, ამ და ამ ეროვნობას ინტელიგენტია ჭყუპო.

და სანამ ეკ ძრავლობა, ეკ დიდა რაოდენობა
ინტელიგენტთა საკმაო არ არის, სანამ ინტელიგენტები
შეღარებით ზატარა წრეს შეადგენენ, ყოვლად შეუძლებელია
ამ ზატარა წრეს ინტელიგენტებისას საზოგადოდ ინტელი-
გენტია ვუწოდოთ.

მაგრამ თავი და თავი საქმე ის არის, რომ გარდა
ძრავლობისა და ჯეროვანი რაოდენობისა, ინტელიგენტია
შესდგებოდეს მართლაც ინტელიგენტებისაგან.

სოლო ინტელიგენტი ყოველთვის ის კი არ არის,
ვისაც ფიქრი და სჯა შეუძლიან. ინტელიგენტი კაცის
სახელის დასამკებლად უცილობლად საჭიროა, რომ
ინტელიგენტმა იცოდეს როგორ და რა იფიქროს.

განსაკუთრებული თვისება და სასიათი ინტელიგენ-
ტის ფიქრისა და საზრვისა ის არის, რომ მისი სჯა
და ფიქრი, მისი ზრუნვა და ღვაწლი ყოვლად მოკლებუ-
ლი იყოს შირადობას, შენ-ძეობას, ქიშის და ღვაჭძლას.

ჭკვა, ცოდნა და განათლება მანაც და მანაც, როგორც
ზემოდანც ვსთქვა, არ ნიშნავს ინტელიგენტობას.

მაჭ-ზაზის, ღანგთემურს, ჩინგის ხანს და სხვა მაგ-
გვარებს, თუნდაც დიდათ ნიჭიერი და ჭკვიანებიც რომ
იყვნენ, არ შეიძლება ინტელიგენტები ვუწოდოთ.

ჭკვანც, ცოდნაც, ნიჭიც და მერე კიდევ მოსერსე-
ლობა, სრავები და ამ გვარს არ საკადრისი ღინსებანი
განს ცოტა მოაპოვება ჩვენს დროში ჩვენს მკვიდრთა შო-
რის, მაგრამ ამით ინტელიგენტობის სასელი როდი ეგუ-

თვით, თუმიც თავიანთ თავს ინტელიგენტად რანსვენ.

მე სულაც არ მაკვირს, რომ ამ ყამად, ვინც გინდა
და არ გინდა, ყველას თავი მეტად ჭკვიანი და ინტელი-
გენტიც ჭკონია, მეტადრე იმას, ვინც ყურნალ-გაზეთს
კითხულობს და რაოდენ სტრიქონი დაუწერია, ვისაც
სჯა და ბასი შეუძლიან ზოლოტიანზე და რაოდენ სიტყვა
და „რეჩი“ წამოყურანტალებიან სადმე კრებაზე და სხვა...
ყველას ამისთანა თავის თავს ინტელიგენტად სთვლის,
ყველას ხმის თხოვლობს, ბარბაროსულად სჯის და ბა-
სობს; ყველას ძალზედ იბღინებენ და ცხვირს ზეკით იწვევს.

ეს კიდევ არაფერი, ზოგაერთ დამთხვეულს აუცი-
ლებულ საჭიროებათ მიანინა ქვეყნისა და ერის ბედ-იღბა-
ლი განხვოს, საზოგადო საქმენი აწარმოკოს და იმაკ
დროს თავის სასამალებლად და შირადი ანგარიშისათვის
საჯოს და ჭკიცხოს ყველას ის, ვინც მასზე ძალდა სდგას და
ვინც მართლაც ნამდვილი ინტელიგენტი და უნებარე მო-
ღვაწია.

ამ ჭურის ვითამ და ინტელიგენტები ყოველთვის
ყვირიან და ხმაურობენ, ზარბაზრებენ ყველას, ვისაც რომე-
ლიმე შირადი მიხეზით ათავალწუნებენ. სშირად ამისთანა
კუდაზიკა და ნაცარქქია ინტელიგენტები საზოგადოების
მეთაურობასა ღამობენ, ხან და ხან თვით ცხოვრებასაც
კი თავის ფერს და კილოს აძლევენ და, ასე წარმოადგი-
ნეთ, ზოგჯერ ამისთანა დატრიალებული და ტინის ქაი-
ლით აცუნტრეკებული ჩიტირეკია ინტელიგენტები აქა
იქ მეთაურობენ და წინამძღოლობენ, რა თქმა უნდა, იმ
გვარ წრესა და კრებულში, სადაც ქონის სამთლის შუქი
მზის სსაუად მიანინათ.

თუმიც წინასწარმეტყველობის დრო დიდი ხანა რაც
წავიდა, მაგრამ მე მანაც იმ აზრისა ვარ, რომ ყოველს
სანას ცხოვრებისას, ყოველს დროს თავის შესაფერი
წინასწარმეტყველი ჭყავს.

დასანც, ჩვენს დროშიან არაინ წინასწარმეტყველნი,
რა თქმა უნდა, სსვა და სსვა ხარისხისანი. არაინ წინას-
წამეტყველნი წინამძღოლნი, ნამდვილი ინტელიგენტები,
რომელნიც მართლაც და სრულად მეფობენ მთელი ერო-
ვნების ფიქრსა და საზრვას, — და არაინ აგრეთვე იმისთანა
წინასწარმეტყველები ჩიტირეკები, რომელნიც მხოლოდ
საღსნის მდაზალ ინსტიტუტებს და ცუდს ზნეს აღვამებენ
თვისდა სასარგებლოდ.

შირველები იშვიათი მოკლებანა. მეორენი კი ყოველს
ნაბიჭზედ ხირიან...

ნამდვილი ინტელიგენტი და ინტელიგენტია არის ისე-
თი ძალა, რომელიც იმოწნილებს და ინადირებს ქვეყნის
საკეთილ-დღეოთ საზოგადოების ყველას საუკეთესო ძალ

ღონეს არა ჰირად სარგებლობისა და ფლავის იშტაის გულისათვის, არამედ ერისავე სადღეგრძელოდ. ნამდვილი ინტელიგენცია ის ზნეობრივი ჰაია, სადაც ყველა ცხოველს და ჰატიოსანს კაცს ადვილად ესუნთქება, სადაც კაცი გონებრივ მსხეობას და სულიერ სიწმინდეს ზოგადად და მღერებით იმოსება.

ნამდვილი ინტელიგენცია ყოველად შეუძლებელია რაიმე სერხით და თვალთ-მაქციობით, ძალით და კანონით შესადგეს და შეერთდეს; მით უმეტეს შეუძლებელია ნამდვილი ინტელიგენციის შეგოწიწება ფუფით თუ სხვა რამე გულის სასწადტს მიხატებით და „შემოსავლიანი ადგილების“ შეპირებით; ინტელიგენცია არცა რაიმე სწავლის, ცოდნის, ხარისხის ანუ წოდების თუ წლოვანების შედეგია.

ინტელიგენცია ის თავისუფალი და ჰატეოსანი ძალაა, რომელიც წარმოსდგება ადამიანის უმადლესის მთხოვნილება (და არა ჰირადობით) ინტელიგენციის ფერხმადი მართლ-მსჯელობას, ღრმა აზრი და შეუსყიდველი სიმართლე (და არა ჭროკიანობა, გონების სიმტკნარე და უწყობა).

ინტელიგენცია არის ის ლამაზი, რომელიც გზას უნათებს საზოგადოებას და მუდმივ აფრთხილებს მის ავიას და უბედურობისაგან.

სოლო ყაღბი ინტელიგენცია და მისი ბელადნი — წინამძღოლნი ნება უნებლიედ იბუღებულნი არიან მუდმივ ჩხუბსა და მტრობაში იყენენ ნამდვილ ინტელიგენციასთან, რადგან მათ შორის დიდი საზღვარია, მათი გზა შორი შორს არის. ისინი ისე არა გაიანთ ერთმანეთს, როგორც შუშის ნატეხი აღმასს.

ნამდვილ ინტელიგენტ კაცს სელი არა აქვს ფლავთან, თუნდაც მეტის მეტად გემოიელიც იყოს იგი; სოლო ყაღბი ინტელიგენტებს მატრო საზოგადო ფლავი და შლავი ეხმანებთ ცხადლაი თუ სიზმარში და მსოლოდ იმას ცდილობენ საზოგადო ფლავს დარაჯები მოაშორონ, რომ მთელის ჯალაბობით, ცოლშვილებით, რადლქვისლებით და ნათესავ-მეგობრებით სანბათ დაეწათენ მას.

ნამდვილი ინტელიგენტი ზიწლით შესრქერის ყოველივე ჰირადობას, შენ-მეობას და „გულის მრწამს“, სოლო ჩიტირეკია ინტელიგენტები დლე მუდამ, წელიწად თლამეტს თეის ქიშხას და მტრობაში, ლუკმის წართეკაში და ჰირადობაში აღამებენ და თენებენ თავიანთ მოუსეგანარ ცხოვრებას, — დატყენი სულით და გონებით, ისინი შურიანნი და ხარბნი არიან ყოველსა და ყელაფერზე.

სამწუხაროდ და საჯალადოდ ზოგჯერ ესეთი გაყუბატონები და ქარაფეშეტები საზოგადოებაში გაკლენას და მეთაურობას ჩემოლობენ და ის ბრბო და გუნდი, რომელიც

მათ გარს ახვევია და ჰირად სარგებლობას მოკლის, ზეიმ-ზარსა ტემს და სიცილ-ხარხარით ვაშა-ვაშას გაბმასის!

დაისაც სასაცილოა და სატირელიც! გაკვირდება და ესლანდელ ჩუნს ჰარტიობას და ქართულ საზოგადოების ზოგერთთა სიფხილეს, ნება-უნებლიედ მაგონდება ის ადგილი, „სამდელიცა და სოლო მელიც ასე მშენიერად სთარგმნა თავი. ივანე მახაბლმა:

„შენედე ერთი ამ სურათსაც და მეორესაც, აი ამ სახეს შემოხედე. ნახე თუ პირველ როგორი მაღლი ვადაპკერია შარავანდელად პიპერიონის ხუჭუჭს თმას ჰგავს ამის თმა და შუბლი თვითონ იუპიტერის შუბლს ემგზავება; თვალნი მარსისა მრისხანებით დგთაებრ მკერეტელნი, შენედეულობა დიდებული, რომელიც თითქმის თავიანთ ბეჭდით სათითაოდ ღმერთთ აღებეჭდათ. რომ კაცის სახედ დანახათ სრული ქმნილება!

ესლა შენედე. ამ მეორესაც: ეს არ დინდობს თავის ღვიძლ ძმასა და ღაობებულ წამხდარ პურის თავთავის მზავსად სპობს მის სიცოცხლეს. სადა გჰონდა შენ ეგ თვალბი ვით დასტოვე ეს მშენიერი მთის საძვარი და ამ მურალ ჭაობს მიაგენი გამოსაკვებად!

ვაი, სირცხვილო, საღლა არის შენი სიწითლე!

დაისაც რომ აღარ არის ამ უამად ზოგერთებში არც სირცხვილი არცა სიწითლე, თორემ ყოველად შეუძლებელია იქნებოდა დღეს ჩვენში ისა, რაცა სდება და რასაც ტაშს უკარვენ ვაშას ძასილით მდა აშლილი ღორ-მურლები და ჭროკიანა ჩიტირეკეები.

ნეტავი ვიცოდე, რას შექსრამან, ვიხედ ან რაყედ იმარჯულებს, ვისა ან რასა სთელამენ თავიანთ უწმინდურის ფეხებით, ვისა ან რასა უთხრან შავს და ბნელს სამარკს?!..

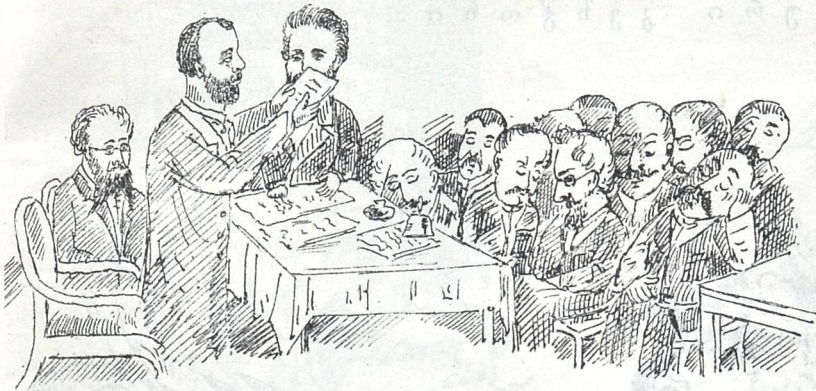
გეოთ, ბატონო ჰარტიანებო, ეგოდენ აბუნად ადგება საზოგადოებისა, ეგოდენ უზომოდ წრეს გადასულა და ჰირადული ებედობა ყველასა და ყელაფერზე!

ნუ ჰრეყნით და ნუ ჰსრწნით ქართულ საზოგადოებას, ჩვენებურ რჯასს და საქართველოს ყველა ნაწილთა ურთიერთობას, რომელზედაც ვით სამიხვეულზედ უნდა აშენდეს ჩვენი ერის დღეგრძელობა და მომავალი ბედობა! დარწმუნდით, რომ სადაა, საზარტოა და საქიშო ჩვენში არა არის რა... შეიგნეთ რომ ჰირადობა და შენ-მეობა ყველას სენზედ უარესი და სამაკელი ჭირია..

ერთადე და გეუფრთხილდით იმ ჰირუთენელს და შეუსყიდველს მომავალს, რომელიც ყოველივე თქვენს მრუდუ ნაბიჯისა და ბორბლა საქციელისათვის წყველით და გრუდლით მოკისსენებთ საშვილისშვილოდ, ვით ორგულს, ფუჭს და ავსხე მამულისშვილებს!..

1.
ჩ ვ ე ნ ე ბ უ რ ი ე რ ი ლ ო ბ ა

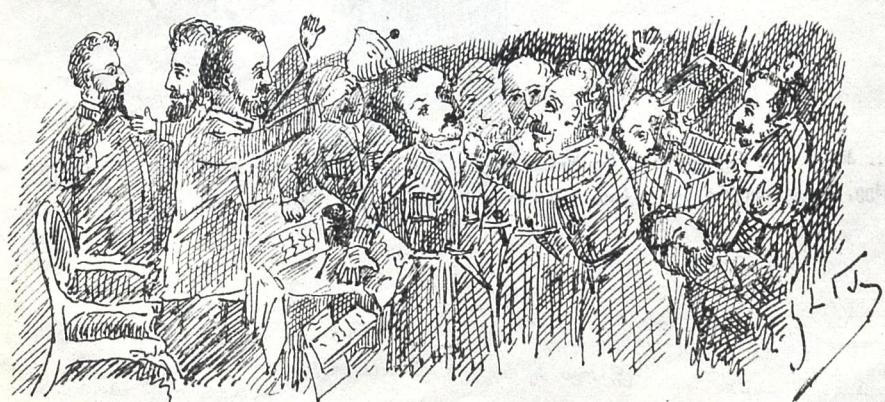
მა კახიძე თაქნი
 ავტორი
 ნიკოლოზ ზიბი.
 მუხიბი ქეთიფი
 ანატოლი
 ა. ბ.

თავსმჯდომარე „ოტოტს“ კითხუ-
 ლოვს და რადგან მომეტებულს არა-
 ვსმის-რა, სმენას ძილი არჩიეს!

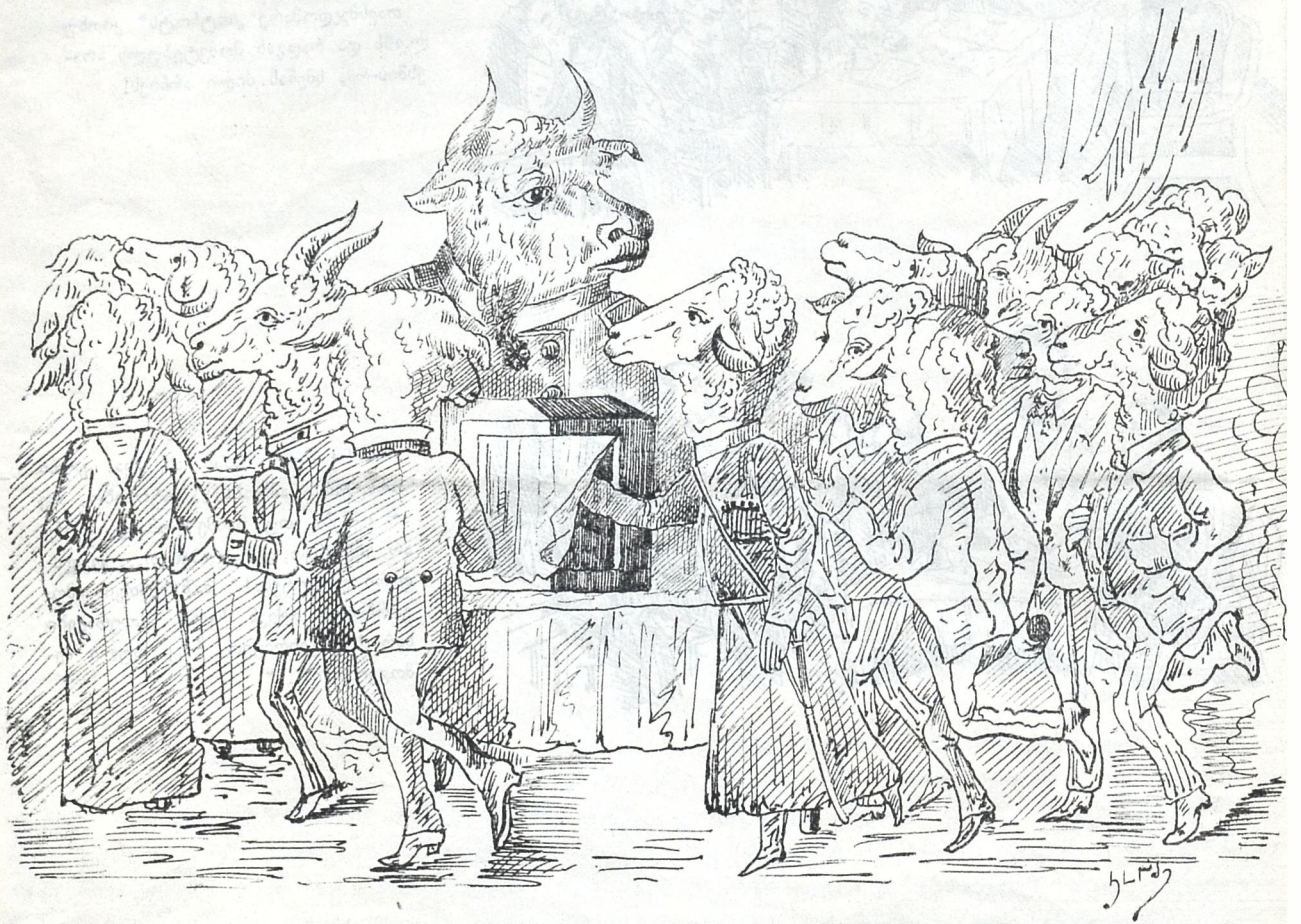

საინტერესო ბაასი ასტყდა. ერთი
 ორატორი ამბობს: „ბატონებო, ასე
 არ იქნება, თუ რაიმე ზომა და ღონე
 არ ვიღონეთ, დავიღუბებით... ყველა-
 ფერი დაიკეტება!.. მაშ რისთვის ამო-
 გირჩიეთ! თქვენ ჩვენი მოურავები
 ხართ! დაგვირიგეთ რაც ფული შე-
 მოგვიტანია!..“

მონასტერი აირია. ყრილობაში არა
 ისმის-რა, ზოგი ალთას, ზოგი ბალ-
 თას. საშინელი ხმაურობაა და საცაა
 ერთმანერთს წაწვდებიან... ან რა სა-
 კვირველია. ყრილობა სადილის შემ-
 დევ ყველგან ძნელია და ჩვენში კი
 სახიფათოც.

ჩვენი ებრაელი ბენჭელები.

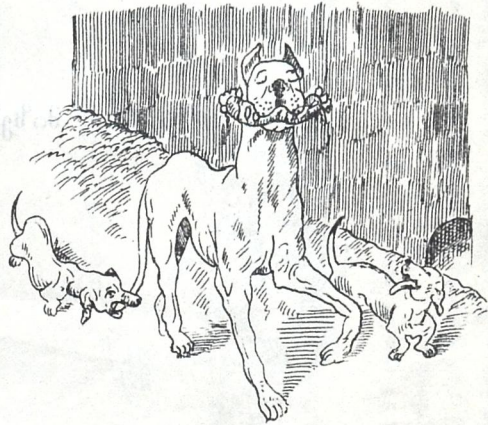
თავი მჯდომარე... ჰმ... ჰმ... ნუ ყვიროთ, ნუ ხმაურობთ!.. შავი... მარცხნავ შავია!!
 კენჭებს ებრაელი ბენჭე, ბენჭე! ფიქრი ნუ ვაქვს!.. შავში მივკრძობ—გადაშავებო!.. ბენჭე, ბენჭე!!!..

ნოგონ აცრუებენ ხოლმე ზოგიერთი კანდიდატებს

3.

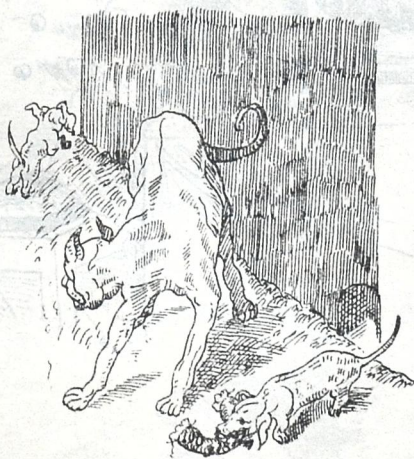

პარტიზანები. შენ ოღონდ ასი კენჭი ჩვენ მოგვეცი და დარწმუნებული იყავ, შენც ავირჩევთ. კანდიდატი. თქვენი იმედი მაქვს მჯერა თქვენი პატიოსნება.

ამ დროს ერთმა პარტიზანმა კანდიდატს კულზე უკბინა, ესე იგი, უმტყუნა..

44585

კანდიდატი არა გრცხვენია, შე წუწკო, ეს იყო შენი პირობა შენი პატიოსნება. მეორე პარტიზანი. ის ყოველთვის ეგეთი უპირო იყო.. ენლა მე ვისარგებლებ შენის კენჭებით!..

ასე და ამ რიგად რჩებიან ხოლმე პირში ჩადა ამოვლენ-ბული ზოგიერთი ჩვენებური კანდიდატები, როცა ახლად შობილ პარტიის პატიოსნებას და კაცობას ენდობიან!...

საქართველოს თანამედროვე ხელოვნების განვითარება

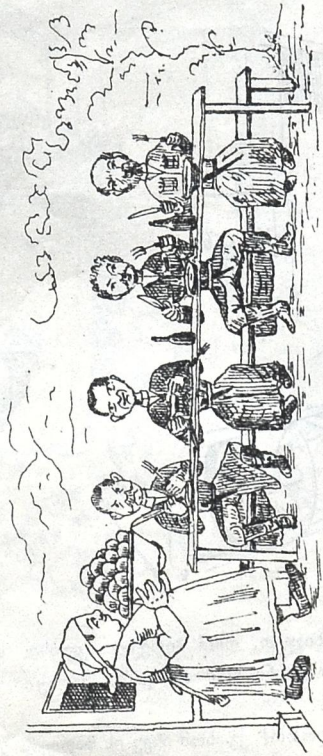
4.

წარტობის მიხეზი ჩვენში კორტოსის ორსავე მხარეს

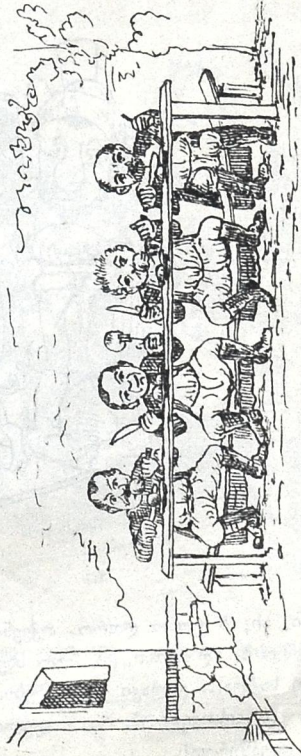

- იჰე, იჰე, რა გემრიელია!..
- კაცო, ჯიბეში ფლავს რალათ იწყობ!?
- საქმე არა გაქვს! შენ ისა სთქვი, ჯიბის გარდა კიდევ სად ჩაეყარო!..
- ნუ ჩხუბობთ, ყმაწვილებო, ყველას გვეყოფა...
- მართალი სიტყვაა! ჩვენ გვეყოს და მერე თუნდა ქვა ქვაზედ არ იყოს!
- ჰო და ამისთვის საჭიროა რომ ავჩქარდეთ, თორემ... ვინ იცის...
- ოჰო ვკამოთ, ვკამოთ! სანამ ბურთი და მოედანი ჩვენია!!

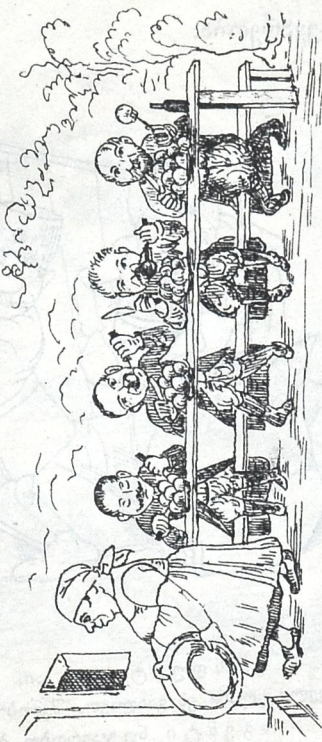
როგორ ზარეის აძლევენ ჩველებუნს კეჭოსსებს

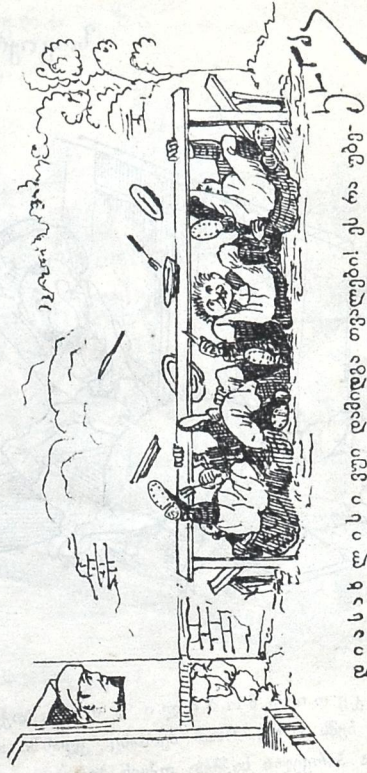
დიასახლისი მიირთვით.. შემტით, ბატონებო!
კეჭოსებო. სიამოვნებით გეახლებით! მართლაც
და ხან კი მოგვწოდებ იმ ოხერ კრებზე!..

კეჭოსებო. აპა ნამდვილი სადილი ამას ჰქვიაწ!
—რა გინდა სულს და გულს.. ვგ კამრები შემოვიხსნათ,
უფრო ხალვათად ვიქნებით.. დახე ეს ოხერი სკამიც რომ დაი-
ხნიკა... ეტობა, კარგი სადილმა წონაც მოგვიბატა!..—თუ
კაცი ვართ, ჩვენს მტერს სულ გრიოლს გავადენთ!..

დიასახლისი. მაშ მადაც კარგი გექნებათ. შეექე-
ცით, ბატონებო. მე ესლავ მეორე როგი საჭმელს მოგართმევთ,
პატივცემს არ მოგაკლებთ!
კეჭოსებო. თქვენი თავი გვიცოცხლოს ღმერთმა!
პატივისცემა ჩენ გვიოხებთ... სულ გრიოლს გავადენთ!..

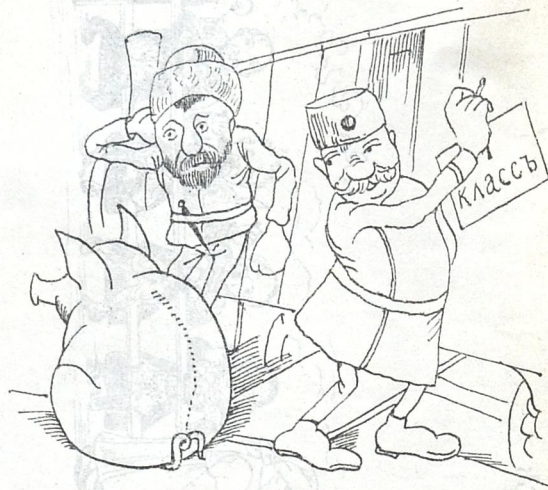

დიასახლისი. ეუი დამიღვა თვალები! ეს რა უბე-
დურება შეგვმთხვავა!
კეჭოსებო. აი დალაზეროს ღმერთმა! ცოტა მე-
ტი მოგვივიდა და სკამმა გვიმტყუნა... გრიოლი მოგდეთ!..

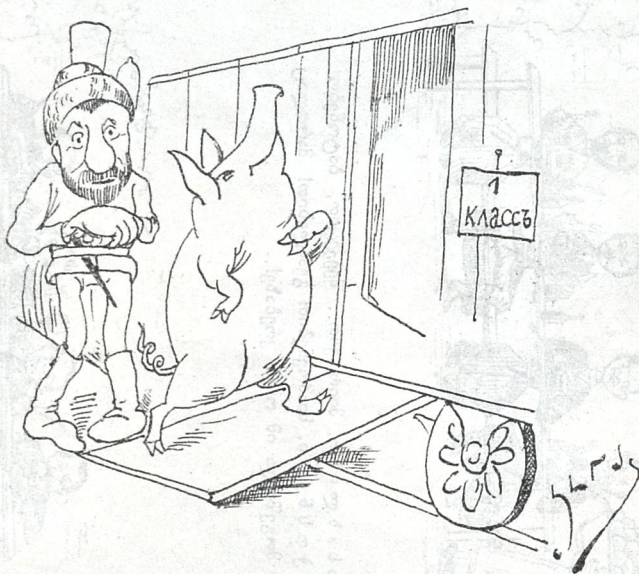
6.
 სოციალისტური ფუნანის თანამოქმედება.

კეთილშობილი ღორი. თქვენ არ მოუკვდეთ ჩემს თავს, რომ მეოთხე კლასში არ ჩავჯდე!.. პირობა პირველი საქმეა. თქვენ პირველ კლასის ბილეთი დამპირდით და ესლა „ბადაყის ვაგონში“ მეძახით... რა, ცხენი ხომ არავარ ან საქონელი!..

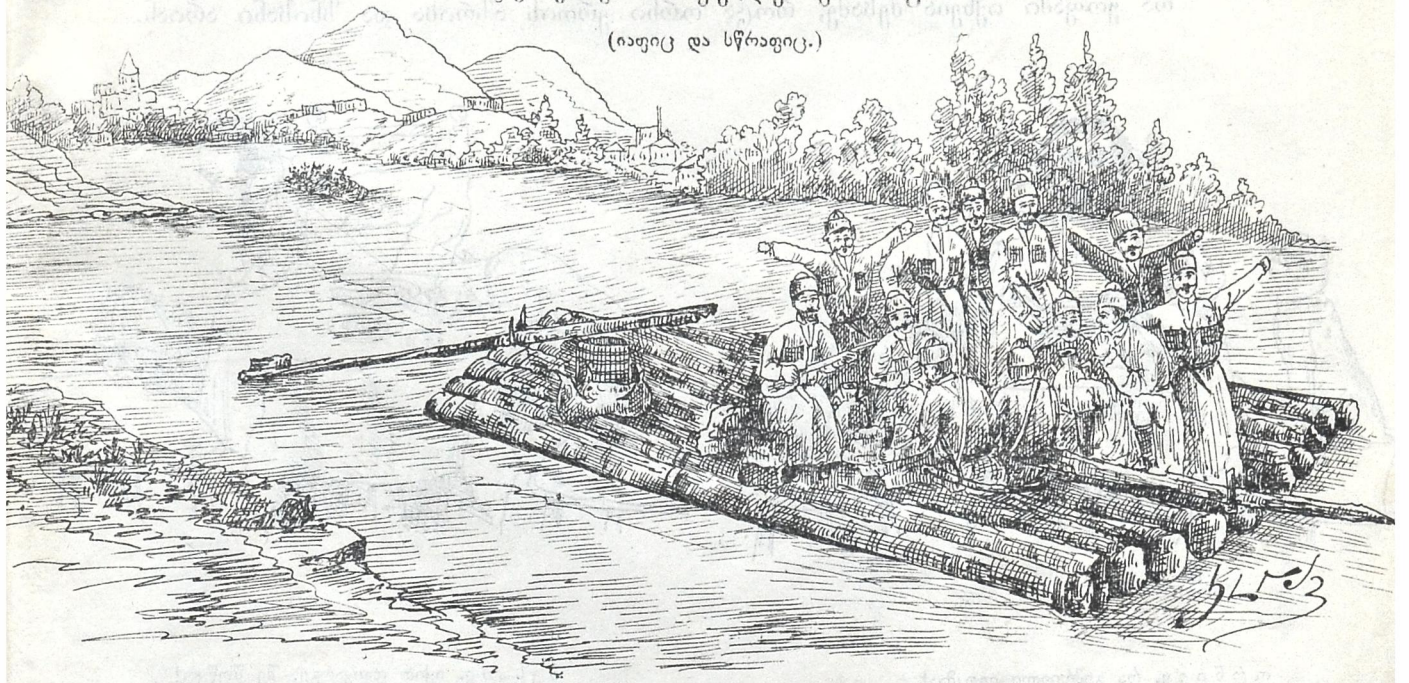
კონდუქტორი. აი, ბატონო ღორო, პირველი კლასი ეს გახლავთ, შემობრძანდით!
 აგენტი ნუ ჯავრობთ, ბატონო ღორო! თქვენ მა მზემ, რომ მკოდნოდა როგორ გაკადრებდით—
 კეთილშ. ღორი. თუ არ პირველ კლასში აგეახლებით!

აგენტი. აი, ბატონო ღორო, თქვენის პატიოსნის თვალთ იხილეთ, რომ პირველი კლასი. გახლავთ...
 კეთილშობ. ღორი. ეგ სულ სხვაა.. თორემ საქონელი ან ცხენი ხომ არა ვარ „ბადაყის“ რომ შო ჰყენდით...
 პირობა პირველი საქმეა... ესლაკი ხიმიჯნებით გეახლებით!
 აგენტი (თავისთვის) ეჰ, რა სულელი ხარ შე დალოცვილო ღორო! ეგ ხომ ისევ ეს ბადაყის ვაგონია, ხოლო ჩვე პირველი კლასი დავაწერეთ!..

ჩვენებურ-იშველებური გზა

(იაფიც და სწრაფიც.)

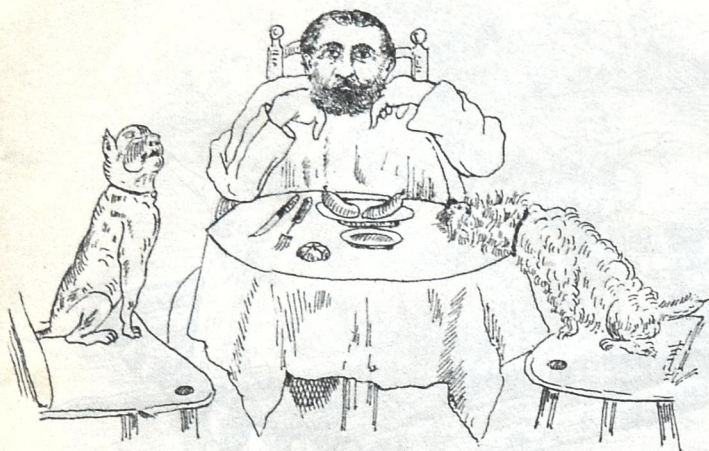

რა უოჯაძინ ის, ვინც სანსოვადო ფლავს სხვა და სხვა ჯურა მომსრეების წებლობით
ძოულობს.

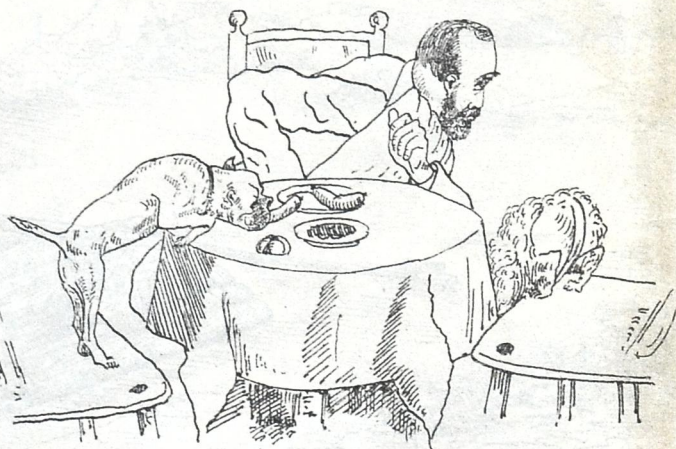

ცოლი. ღმერთმა დასწყველოს ასეთი ცხოვრება, არც ერთი წუთი არა აქვს ადამიანს მოსვენება ამ წყეულთაგან;
 არც სადილი, არც ვახშიმი და არც ძილი გვაქვს ამათგან!..
 კმარი. ბარემ მეც ვხედავ, რა ჯოჯოხეთში ჩავარდი, მაგრამ ვხლა გვიანდა არის!
 მომსრეებ ი—ჩვენც თქვენები ვართ, ჩვენცა!.. „წამხდარსა საქმეს რად არგებს მემრელა თითხედ კბენანი“...
 ჩვენც გვაჭამეთ, ჩვენც გეასვით, ჩვენცა!..—

რა უოჯაში იქნება მესამე, როცა ორნი ერთის ახრისა და ხნისანი არიან.

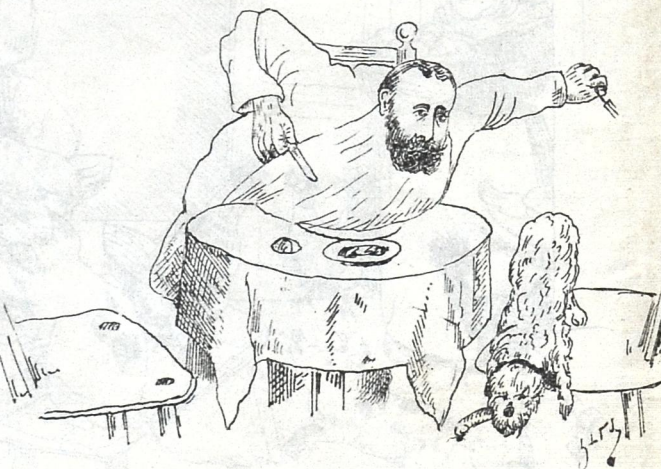
ო რ ნ ი ვ ე. რა გემრიელი ლუკმაა!

მ ე ს ა მ ე. იქით დაიკარგე, შე წუწკო!

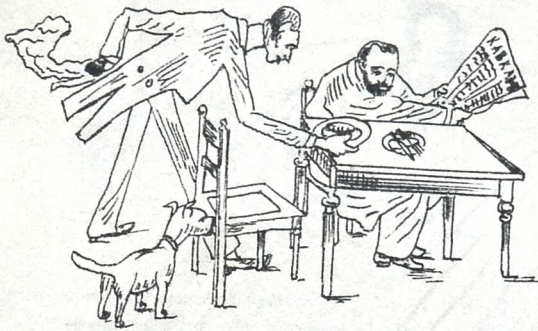

მ ე ს ა მ ე დახე, ამ საბაგელს, მოასწრო, მოიტაცა კიდეც!

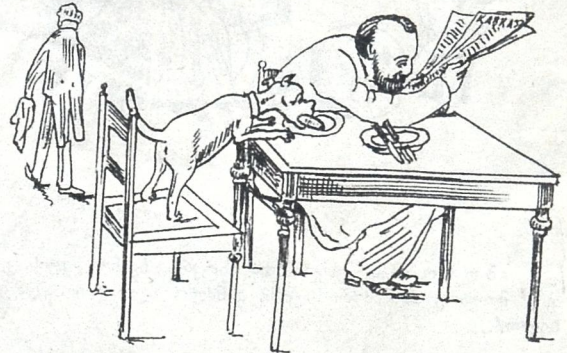

მ ე ს ა მ ე რომელი ერთი მოვიგერო! ახე ზომ სულ დაიტაცეს.. ამ საბაგლებმა!

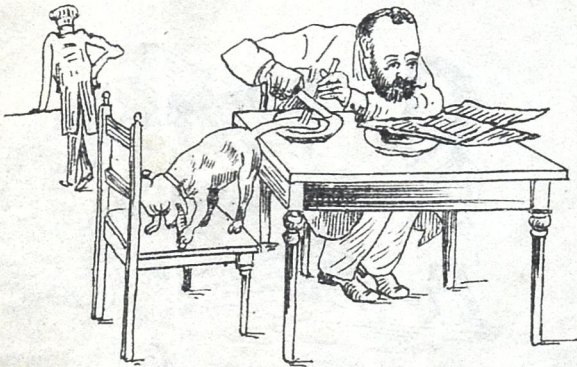
გადაჭარბებული არც სიღინჯე ვარცა და არც სულსწრაფი სისხარბე.

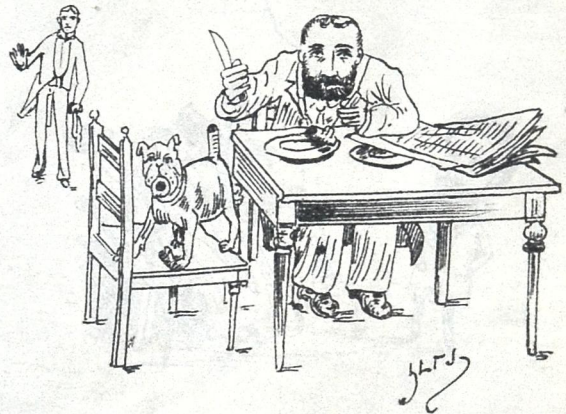
სიღინჯე. აქ დასდევნი ჩემი ულუფა და საქმეს გავათავებ თუ არა, მაშინვე მივირთმევ...

სისხარბე. სანამ შენ ისაქმებ, მე ვიგემებ შენს ულუფას!...

სიღინჯე და სისხარბე ორნიც საქმიანობენ თავისებურად.

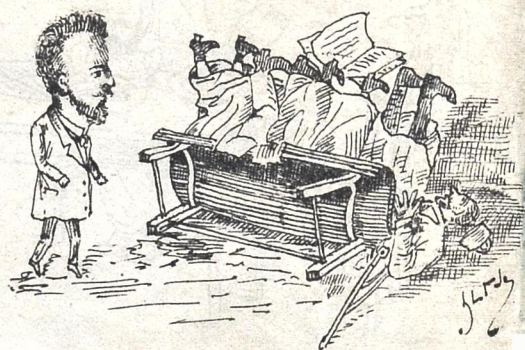
გადაჭარბებული სიღინჯის და სისხარბის შედეგი: ერთი ულუფოდ დარჩა მეორე უკუდოთ!.

რა შედეგი მოსდევს იმ მძიმე საქმეს, რომელსაც უსუსურ ბავშვს ჩაბანაბებენ.

ბ რ ბ ო, აჰა, ესეც შენი ნატურა, ჩვენო ჭკუის კოლოფო! მოუარე ამ მძიმე საქმეს; ვინძლო აღამაღლო და გვასახელო!...

უსუსური ბავშვი. ხომ ხედავთ როგორ აღვამაღლო თქვენი მძიმე საქმე! აბა დღემდე ასე როდისმე ყოფილა? ბ რ ბ ო ოღონდაც, ჩვენო ჭკუის კოლოფო! მაგრამ არ აჩქარდე კი!.

ბ რ ბ ო ვუი, დაგვიდგეს თვალები! ჭკუის კოლოფო, ეს რა ჰქენი, ხელიდამ რათ გავისხლტა მძიმე საქმე? ასე ხომ გაფორინდა!

უსუს. მ ა გ შ ვ ი. თქვენ რა გესმით/ საქმე ის არის, რომ მძიმე დაამსუბუქო და ადვილი გახადო, თორემ... მართლა არ გაფორინდეს კია!...

მძიმე საქმე გაფორინდა და გასკდა კიდევ კით 'მუშრუნა ჰაერში... საზოგადოება ანუ ბრბო შიშისა და დარღვისაგან პირქვე დაეშო... ბავშვს-კი უკვირს და თან ფიქრობს: მართალი ყოფილა, მძიმე საქმეს მძიმე კაცი ნდომებია და არა მსუბუქიო!...

301.19
8 955

ისუიღებ ეველს ქართულ წიგნების ძღაწიებში

Handwritten signature in purple ink.

შქსი ეწიი კგკწი

შემღევი წიგნაკები გამოვლენ გაწასყიღათ ამ მოკლე ხანში